

Tystnadsplikt

Alla som är verksamma i AcadeMedia-koncernens skolor har tystnadsplikt, även vikarier och praktikanter, dock inte praoelever eller andra som till exempel gör fältstudier på din arbetsplats. Dessa sistnämnda grupper ska inte delges känsliga uppgifter. Du har tystnadsplikt för att du kommer i kontakt med många personliga och känsliga uppgifter om barn/elever och vuxna på din arbetsplats. Varje människa du möter har rätt att få sin personliga integritet skyddad. Tystnadspliktens uppgift är att tillgodose detta skydd.

Tystnadsplikten för fristående förskolor och skolor regleras i 29 kap. 14 skollagen. Där sägs:

"Den som är eller har varit verksam i enskilt bedriven förskola, enskilt bedrivet fritidshem eller enskilt bedriven förskoleklass får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden."

"Den som är eller har varit verksam inom annan enskilt bedriven verksamhet enligt skollagen än som avses i första stycket får inte obehörigen röja vad han eller hon i sådan elevhälsoverksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats eller i särskild elevstödande verksamhet i övrigt har fått veta om någons personliga förhållanden. Han eller hon får inte heller obehörigen röja uppgifter i ett ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studie."

Med personliga förhållanden avses till exempel barns/elevs och föräldrars karaktär, sinnesbeskaffenhet, familjeförhållanden, ekonomi, allmänna hälsotillstånd och arbetsförmåga, samt adress och telefonnummer.

Att "inte obehörigen röja" innebär ett förbud att lämna ut känslig skriftlig dokumentation eller tala med sådana som inte har med saken att göra. Det kan gälla helt utomstående personer, men även sådana som normalt finns med i verksamheten och som inte behöver den aktuella informationen för att fullgöra sina arbetsuppgifter. Tystnadsplikten gäller även i känsliga frågor gentemot den kommunala förskolan och skolan, exempelvis vid byte av skola eller ansökan om tilläggsbelopp för särskilt stöd. Vid sådana fall krävs ett samtycke av vårdnadshavarna om att information får lämnas.

Din handlingsregel på arbetsplatsen bör vara att **aldrig berätta mer än vad som är nödvändigt** för att någon annan ska kunna fullgöra sitt arbete. Mellan olika förskolor och skolor bör inga känsliga uppgifter lämnas om barn/elever och föräldrar. Känsliga uppgifter får lämnas ut till utomstående efter samtycke från den det berör eller om det står helt klart att det kan ske utan men (=skada) för den enskilde eller dennes närstående. Utgångspunkten för bedömningen ska vara den berörda personens egen känsla. Det kräver ett nära samarbete mellan föräldrar och personal.

För brott mot tystnadsplikten döms till dagsböter eller fängelse, ofta även skadestånd. Vid ringa brott utdöms inget straff.

Jag har i samband med att jag skriver på detta tystnadspliktsbevis haft möjlighet att ställa egna frågor och att få texten förtydligad av min chef. Jag har även tagit del av materialet, Goda råd om tystnadsplikten inom AcadeMedia -koncernens förskolor och skolor.

Goda råd om tystnadsplikten

Så kan du klara tystnadsplikten på ett bra sätt

1. Tystnadsplikten skyddar känsliga uppgifter som gäller den enskilde, det vill säga barn, elever, föräldrar och närstående, och ska tillgodose deras behov av skyddad integritet. Genom ett samtycke från den det berör hävs tystnadsplikten. Förankra därför alltid hos vårdnadshavarna det du behöver säga till utomstående människor och myndigheter
2. Du kan säga allt om barn, elever och föräldrar som är positivt eller harmlöst. Dessa uppgifter omfattas inte av tystnadsplikten. I skolan gäller inte heller tystnadsplikt för uppgifter om studieprestationer, frånvaro och närvaro.
3. Följ principen: **"Vilka behöver veta det jag vet för sitt arbetes skull?"** De som behöver veta detta i verksamheten har rätt att få sådan känslig information. Det betyder att du till exempel kan tala med dina arbetskamrater på avdelningen eller i arbetslaget om det mesta. Du kan även tala med annan personal som du samarbetar med på din förskola eller skola och som därför behöver känsliga uppgifter om barnet/eleven eller barnets/elevens anhöriga.
4. Med stöd av ett samtycke från vårdnadshavarna kan uppgifterna ändå lämnas. Mellan de olika verksamhetsformerna gäller tystnadsplikt. Innan känsliga uppgifter lämnas till förskoleklass, skolbarnsomsorg, grundskola eller till gymnasieskolan måste ett samtycke inhämtas.
5. Varje förskolechef/rektor har rätt att få veta allt som behövs för sitt arbetes skull. Han/hon har samma tystnadsplikt som pedagogen och får inte berätta vad som sagt till någon utomstående som inte har tystnadsplikt. Även en pedagogisk rådgivare har tystnadsplikt. Du kan, om det behövs, till och med namngivet diskutera enskilda barn/elever och föräldrar med denne. Ändå kan det många gånger vara befogat att diskutera enskilda barn/elever och föräldrar oidentifierat i ett inledningsskede.
6. Brott riktade mot personal eller verksamhet (till exempel stölder, skadegörelse och misshandel) kan polisanmälas. Även misstänka brott mot barn/elever är möjliga att polisanmäla av personalen (till exempel misshandel, frihetsberövanden och sedlighetsbrott).
7. Var försiktig med att nämna namn eller andra identifierbara uppgifter om barn/elever och föräldrar när utomstående kan höra vad du säger, när du exempelvis är hemma, på bussar, fester eller vid fortbildning där du möter annan personal från verksamheten.
8. Du har inte tystnadsplikt kring vad du vet om annan personal, inte heller kring vad du anser om själva förskole-/skolverksamheten. Var dock konstruktivt kritisk när du har synpunkter, det vill säga peka på alternativa lösningar direkt till din förskolechef/rektor.

Fundera ibland på frågan: **Hur ser vår förskolas/skolas föräldrasamarbete ut?** Ju närmare kontakt med hemmet, desto bättre kan ni klara er tystnadsplikt.

